

LLIURES D'ESCOLLIR SI MIGRAR O QUEDAR-SE

Missatge del sant pare Francesc

per a la 109a Jornada Mundial del Migrant i el Refugiat 2023

(24 de setembre de 2023)

Benvolguts germans i germanes,

Els fluxos migratoris dels nostres dies són expressió d'un fenomen complex i articulat, la comprensió del qual exigeix l'anàlisi atenta de tots els aspectes que caracteritzen les diferents etapes de l'experiència migratòria, de la partença fins l'arribada, fins i tot un eventual retorn. Amb la intenció de contribuir a aquest esforç de lectura de la realitat, he decidit dedicar el Missatge per a la 109a Jornada Mundial del Migrant i el Refugiat a la llibertat que hauria de caracteritzar sempre la decisió de deixar la pròpia terra.

“Lliures de marxar, lliures de quedar-se”, recitava el títol d'una iniciativa de solidaritat promoguda fa uns anys per la Conferència Episcopal Italiana com a resposta concreta als desafiaments de les migracions contemporànies. I en la meva escolta constant de les Esglésies particulars he pogut comprovar que la garantia d'aquesta llibertat constitueix una preocupació pastoral estesa i compartida.

«Un àngel del Senyor es va aparèixer en somnis a Josep i li digué: “Lleva't, pren el nen i la seva mare, fuig cap a Egipte i queda-t'hi fins que jo t'ho digui, perquè Herodes buscarà l'infant per matar-lo”» (Mt 2,13). La fugida de la Sagrada Família a Egipte no va ser fruit d'una decisió lliure, com tampoc no ho foren moltes de les migracions que han marcat la història del poble d'Israel. Migrar hauria de ser sempre una decisió lliure; però, de fet, en molts casos, avui tampoc no ho és. Conflictes, desastres naturals, o més senzillament la impossibilitat de viure una vida digna i pròspera a la pròpia terra d'origen obliguen milions de persones a marxar. Ja l'any 2003 sant Joan Pau II afirmava que «construir condicions concretes de pau, pel que fa als emigrants i als refugiats, significa comprometre's seriosament a defensar en primer lloc el dret a no emigrar, és a dir, a viure en pau i dignitat a la pròpia pàtria» (Missatge per a la 90a Jornada Mundial del Migrant i el Refugiat, 3).

«Van prendre també els ramats i tots els béns que havien adquirit en el país de Canaan. Jacob va arribar a Egipte amb tots els seus descendents» (Gn 46,6). Va ser a causa d'una gran fam que Jacob amb tota la família es va veure obligat a refugiar-se a Egipte, on el seu fill Josep els havia assegurat la supervivència. Entre les causes més visibles de les migracions forçades contemporànies hi ha les persecucions, les guerres, els fenòmens atmosfèrics i la misèria. Els migrants escapen per la pobresa, per la por, per la desesperació. Per a eliminar aquestes causes i acabar finalment amb les migracions forçades és necessari el treball comú de tots, cadascú d'acord amb les seves responsabilitats. És un compromís que comença per preguntar-nos què podem fer, però també què hem de deixar de fer. Hem d'esforçar-nos per aturar la carrera d'armament, el colonialisme econòmic, la usurpació dels recursos aliens, la devastació de la nostra casa comuna.

«Tots els creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots; venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú» (Ac 2,44-45). L'ideal de la primera comunitat cristiana sembla molt allunyat de la realitat actual! Per tal que la migració sigui una decisió realment lliure, cal esforçar-se per garantir a tothom una

participació equitativa en el bé comú, el respecte dels drets fonamentals i l'accés al desenvolupament humà integral. Només així es podrà oferir a cadascú la possibilitat de viure dignament i realitzar-se personalment i com a família. És clar que la tasca principal correspon als països d'origen i als seus governants, cridats a exercitar la bona política, transparent, honesta, previsor i al servei de tothom, especialment dels més vulnerables. Això no obstant, aquests han d'estar en condicions de fer-ho, sense trobar-se desposseïts dels propis recursos naturals i humans, i sense ingerències externes dirigides a afavorir els interessos d'uns pocs. I allí on les circumstàncies permetin escollir si migrar o quedar-se, també s'haurà de garantir que aquesta decisió sigui informada i ponderada, per a evitar que molts homes, dones i infants siguin víctimes d'il·lusions perilloses o de traficants sense escrúpols.

«Aquest any del jubileu cadascú recobrarà el patrimoni que s'havia venut» (Lv 25,13). La celebració del jubileu representava per al poble d'Israel un acte de justícia col·lectiu; tots podien «tornar a la situació originària, amb la cancel·lació de tots els deutes, la restitució de la terra i la possibilitat de tornar a gaudir de la llibertat pròpia dels membres del poble de Déu» (Catequesi, 10 de febrer de 2016). Mentre ens acostem al Jubileu del 2025, és bo recordar aquest aspecte de les celebracions jubilaris. És necessari un esforç conjunt de cadascun dels països i de la comunitat internacional perquè s'asseguri a tothom el dret a no haver d'emigrar, és a dir, la possibilitat de viure en pau i amb dignitat a la pròpia terra. Es tracta d'un dret encara no codificat, però d'importància fonamental, la garantia del qual es comprèn com a corresponsabilitat de tots els Estats respecte a un bé comú que va més enllà dels límits nacionals. En efecte, pel fet que els recursos mundials no són il·limitats, el desenvolupament dels països econòmicament més pobres depèn de la capacitat de compartir que s'aconsegueix generar entre tots els països. Fins que aquest dret no estigui garantit —i es tracta d'un llarg camí— encara seran molts els qui hagin de marxar per a buscar una vida millor.

«Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despulat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm» (Mt 25,35-36). Aquestes paraules ressonen com una exhortació constant a reconèixer en el migrant no sols un germà o una germana en dificultat, sinó Crist mateix que truca a la nostra porta. Per això, mentre treballem perquè totes les migracions puguin ser fruit d'una decisió lliure, som cridats a tenir el màxim respecte per la dignitat de cada migrant; i això significa acompanyar i governar els fluxos de la millor manera possible, construint ponts i no murs, ampliant els canals per a una migració segura i regular. On sigui que decidim construir el nostre futur, al país on hem nascut o en un altre lloc, el més important és que hi hagi sempre una comunitat disposada a acollir, protegir, promoure i integrar tothom, sense distinció i sense deixar fora ningú.

El camí sinodal que, com a Església, hem emprès, ens porta a veure en les persones més vulnerables —i entre elles molts migrants i refugiats— companys de viatge especials que hem d'estimar i cuidar com germans i germanes. Només caminant junts podrem anar lluny i assolir la meta comuna del nostre viatge.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 11 de maig de 2023

Pregària

Oh Déu, Pare totpoderós,
concediu-nos la gràcia de comprometre'ns activament
en favor de la justícia, la solidaritat i la pau,
perquè a tots els vostres fills se'ls assegurí
la llibertat d'escollir si migrar o quedar-se.

Concediu-nos el coratge de denunciar
tots els horrors del nostre món,
de lluitar contra tota injustícia
que desfigura la bellesa de les vostres criatures
i l'harmonia de la nostra casa comuna.

Sosteniu-nos amb la força del vostre Esperit,
perquè puguem manifestar la vostra tendresa
a cada migrant que poseu en el nostre camí
i difondre en els cors i en cada ambient
la cultura de l'encontre i de la cura.